

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1835/24
12.6.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Олге Арсовић, председника већа, Зорице Банковић и Јасне Лозук, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Иван Павловић, адвокат из Сокобање, улица Хајдук Вељка број 1ц, против тужене ОТП банка Србија а.д. Нови Сад, Трг слободе бр. 5, чији је пуномоћник Немања Алексић, адвокат из Новог Сада, улица Грчкошколска број 1, ради утврђења и стицања без основа, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Другог основног суда у Београду П 2610/22 од 29.01.2024. године, у седници већа одржаној дана 12.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Другог основног суда у Београду П 2610/22 од 29.01.2024. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев па је утврђено да је ништава одредба члана 2 став 11 уговора о дугорочном стамбеном кредиту бр. ... од 28.10.2010. године, који је закључен између тужиле АА и Societe generale Србија а.д. Београд, чији је правни следбеник тужена ОТП банка Србија а.д. Нови Сад, а која гласи: “дужник је у обавези да банци, на дан пуштања кредита у течај, плати провизију на име премије осигурања код Националне корпорације и то ако је ЛТВ рацио мањи или једнак 70 – нето износ премије је 1,5% од износа кредита, ако је ЛТВ рацио већи од 70, а мањи или једнак 80 – нето износ премије је 2,5% од износа кредита, ако је ЛТВ рацио већи од 80, а мањи или једнак 90 – нето износ премије је 3,5% од износа кредита. ЛТВ рацио представља однос износа кредита и процењене или купопродајне цене непокретности на коју се успоставља хипотека помножена са 100”. Ставом другим изреке усвојен је тужбени захтев па је обавезана тужена да тужили, на име стицања без основа, исплати, на име премије осигурања код НКОСК, износ од

413.266,00 динара, све са законском затезном каматом од 28.10.2010. године до исплате. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиљи, на име трошкова поступка исплати износ од 103.632,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Против наведене пресуде тужена је благовремено изјавила жалбу побијајући је у целисти, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и одлуке о трошковима парничног поступка. Трошкове другостепеног поступка опредељено тражила.

Испитујући правилност и законитост првостепене пресуде у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр.72/2011, са каснијим изменама и допунама) Апелациони суд је нашао да жалба тужене није основана.

У спроведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 1. 2, 3, 5, 7. и 9. Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, због којих би побијана одлука морала бити укинута, нити се жалбом тужиоца основано указује на друге повреде поступка које би биле од утицаја на њену законитост и правилност.

Према утврђеном чињеничном стању тужиља је у својству корисника кредита (“дужник”) са Societe generale Srbija a.d. Beograd, чији је правни следбеник тужена ОТП банка Србија а.д. Нови Сад закључила уговор о дугорочном стамбеном кредиту бр. ... од 28.10.2010. године. Уговорено је да банка одобрава дужнику дугорочни стамбени кредит за куповину непокретности: трособног стана број 16 са једном лођом, у ..., ЗКУЛ бр. ... Банка је тужиљи одобрила кредит у износу од 110.250,00 еура у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан пуштања кредита у течај, са роком враћања 300 месеци од дана пуштања кредита у течај и износом учешћа 10% од укупног износа купопродајне цене непокретности. Чланом 2 став 11 уговора о дугорочном стамбеном кредиту је уговорено осигурање кредита и констатовано да су уговорне стране сагласне да је кредит који је предмет овог уговора осигуран код Националне корпорације и да је с тим у вези дужник у обавези да банци, на дан пуштања кредита у течај, плати провизију на име премије осигурања код Националне корпорације и то: ако је ЛТВ рацио мањи или једнак 70 – нето износ премије је 1,5% од износа кредита, ако је ЛТВ рацио већи од 70, а мањи или једнак 80 – нето износ премије је 2,5% од износа кредита, ако је ЛТВ рацио већи од 80, а мањи или једнак 90 – нето износ премије је 3,5% од износа кредита. ЛТВ рацио представља однос износа кредита и процењене или купопродајне цене непокретности на коју се успоставља хипотека помножена са 100. Из основних података о кредиту од 28.10.2010. године утврђено је да су у њима садржани подаци о кредиту (врста кредита, валута у којој се одобрава кредит, примењени курс, износ кредита, рок отплате кредита, износ отплатне рате и др.). Исти нису потписани од стране тужиље већ само од стране запосленог код тужене. У делу “подаци о кредиту”, под тачком 16, “укупан износ накнада, провизија и других трошкова које клијент треба да плати у току одобравања и реализације уговора о кредиту – у динарима, апсолутни износ”, наведен је износ од 59.170,35 динара, односно на истом обрасцу није исказана висина премије осигурања или друге накнаде у вези са средствима обезбеђења кредита. По основу члана 2 став 11 наведеног уговора

тужена је од тужиле дана 28.10.2010. године наплатила износ од 413.266,00 динара на име премије осигурања код НКОСК.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, применом одредбе члана 1065 Закона о облигационим односима а у вези одредбе члана 43 Закона о банкама, првостепени суд је оценио да је одредба члана 2 став 11 уговора о дугорочном стамбеном кредиту број ... од 28.10.2010. године, који је закључен између парничних странака, ништава. Наведеном уговорном одредбом предвиђена је обавеза овде тужиле, као корисника кредита, да плати банци, овде туженој премију осигурања кредита код НКОСК, при чему из наведених прописа произилази да банка има право да наплати овај трошак. Међутим, да би иста одредба била правно ваљана, по оцени првостепеног суда, потребно је да су наведени трошкови јасно и недвосмислено предочени кориснику кредита у предуговорној фази, тако да он ниједног тренутка не буде у заблуди о којим трошковима је реч и на начин који ће му омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и проценити да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији. Оценио је да у конкретном случају тужена, на којој је терет доказивања у смислу одредбе члана 231 Закона о парничном поступку, није пружила ниједан доказ да је у складу са својом обавезом обавештавања корисника кредита у предуговорној фази, тужилци уручила писану понуду која је садржала јасне и недвосмислене податке о висини премије осигурања кредита код НКОСК, те да је такво поступање тужене, противно начелу савесности и поштења из члана 12 Закона о облигационим односима, па је стога одредба члана 2 став 11 уговора о дугорочном стамбеном кредиту број ... ништава у смислу одредбе члана 303 став 1 Закона о облигационим односима. Такође је оцењено да у конкретном случају, основни подаци о кредиту, не могу се сматрати понудом, јер нису претходили закључењу уговора о кредиту, с обзиром да су сачињени истог дана као и уговор а посебно имајући у виду да не садрже податке који се тичу висине премије осигурања кредита код НКОСК. Имајући у виду да је одредба члана 2 став 11 уговора о дугорочном стамбеном кредиту од 28.10.2010. године, ништава, то је по оцени првостепеног суда, тужена у смислу одредбе члана 104 Закона о облигационим односима дужна да тужилци врати износ од 413.266,00 динара, за који није било спорно да га је тужилца у складу са наведеном уговорном одредбом исплатила на име премије осигурања код НКОСК, па је применом одредбе члана 210 ЗОО, првостепени суд одлучио као у ставу другом изреке ожалбене пресуде. Применом одредбе члана 277 и 214 ЗОО, првостепени суд је обавезао тужену да тужилци на досуђени износ исплати законску затезну камату од 28.10.2010. године као дана са којим је тужилца туженој извршила плаћање по наведеном основу па до исплате, пошто је у питању уговор о приступу, тужена је несавестан стицалац.

Наведено чињенично стање, утврђено је потпуно и поуздано, правилном оценом изведених доказа у смислу одредбе члана 8 Закона о парничном поступку. Наводима жалбе чињенично стање утврђено од стране првостепеног суда није доведено у сумњу. У жалби нису истицане нове чињенице, нити понуђени и предложени нови докази, у смислу одредбе члана 272 став 1 Закона о парничном поступку. Оваква одлука првостепеног суда је правилна и законита, због чега је прихвата и овај суд, као другостепени, с тим да разлоге које је за одлуку дао првостепени суд делимично као правилне прихвата и овај суд.

Наиме, одредбом члана 4 став 1 тачка 2 Закона о банкама ("Службени гласник

РС", бр. 107/2005, 91/2010) прописано је да банка може, у складу са законом, обављати кредитне послове (давање и узимање кредита). Одредбом члана 43 истог закона прописано је да је банка дужна да опште услове пословања, као и њихове измене и допуне, истакне у својим пословним просторијама на видном месту, и то најкасније 15 дана пре њихове примене. Примена општих услова пословања обезбеђује се писменим уговором закљученим између банке и клијента. Клијент може од банке да тражи одговарајућа објашњења и инструкције који се односе на примену општих услова пословања. Општим условима пословања, у смислу овог закона, сматра се сваки документ који садржи стандардне услове пословања применљиве на све клијенте банке, опште услове за успостављање односа између клијената и банке, поступак комуникације између клијената и банке и опште услове за обављање трансакција између клијената и банке. Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин објављивања и примене општих услова пословања банке, док је чл. 43. прописано да Народна банка Србије може прописати јединствени начин обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга, и то нарочито по основу депозитних и кредитних послова.

Одлуком Народне банке Србије о начину и поступку спровођења општих услова пословања које банка примењује у односу с клијентима физичким лицима („Службени гласник РС“ број 74/2009 који се примењује од 31.10.2009.године), важећој у време закључења предметног уговора су ближе прописани начин и поступак спровођења општих услова пословања које банка примењује у односу с клијентима физичким лицима (у даљем тексту: клијент), начин објављивања општих услова пословања банке, јединствени начин обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга (у даљем тексту: ефективна каматна стопа), као и услови и начин обавештавања клијената о њиховим правима и о остваривању тих права, изузев права на подношење приговора банци. Тачком је прописано 13 да је банка дужна да клијенту, на његов захтев, пружи информације о условима који се односе на пријем депозита, одобравање кредита, отварање, вођење и гашење рачуна клијента, као и издавање и коришћење платних картица (понуда банке). Информације из става 1. ове тачке које су у вези с пријемом депозита и одобравањем кредита треба да буду утврђене и исказане на обрасцима који се односе на основне податке о депозиту, односно кредиту (прилози 1 и 2 уз упутство из тачке 19. ове одлуке), на начин који клијента ниједног тренутка неће довести у заблуду, а банка их уручује клијенту и обавештава га да, на свој захтев, може добити, без накнаде, текст уговора о депозиту, односно кредиту - као предлог за њихово закључивање. Тачком 14 је предвиђено да при закључивању уговора о кредиту, банка уз уговор уручује клијенту опште услове пословања који се односе на предмет уговора и један примерак плана отплате тог кредита (Прилог 6 уз упутство из тачке 19. ове одлуке), као и преглед битних елемената отплате кредита (Прилог 4 уз упутство из те тачке) који садржи основне податке о кредиту.

Имајући у виду цитиране одредбе закона и одлука важећих у време закључења Уговора о кредиту, правилно је првостепени суд оценио да је банка имала право на наплату трошкова и накнада банкарских услуга у вези са реализацијом кредита. Уговорна одредба која предвиђа наплату трошкова и накнада банкарских услуга је правно ваљана под условом да је корисник кредита у предуговорној фази био обавештен о обавези плаћања накнада и трошкова, сходно начелу савесности и поштења, односно праву корисника кредита на информисање. Тиме се конституише

дужност банке да кориснику пружи информације и одговарајућа обавештења о условима који се односе на битне елементе уговора о кредиту, као и услове давања, коришћења и враћања кредита. Наведена обавештења се морају предочити кориснику кредита у писаном облику у предуговорној фази. Њихова сврха се исказује у давању обавештења корисника кредита да се истом, на темељу тачних разумљивих критеријума, омогући да процени економске последице које предузима закључењем уговора о кредиту.

У конкретном случају, нема доказа да је тужена доставила тужили преглед битних елемената отплате кредита у коме је тужили јасно и недвосмислено предочена његова обавеза да туженој плати премију осигурања и једнократну накнаду на име административних трошкова подношења захтева за осигурање код НКОСК-а. Према Одлуци НБС, која је важила у време закључења спорног уговора, банка је била дужна да на захтев клијента достави понуду, али је била обавезна да уз уговор уручи клијенту план отплате кредита и преглед битних елемената отплате кредита у коме је морало да буде назначено одређење врсте и крајње висине ових обавеза које падају на терет тужиле. Како тужена у смислу правила о терету доказивања из члана 228 и 231 Закона о парничном поступку није пружила доказ да је тужили доставила преглед битних елемената отплате кредита, а нема доказа ни да је уручила основне податке о кредиту, то произлази закључак да тужилца није на јасан и недвосмислен начин био упозната са својим обавезама из оспорене одредбе уговора. Зато се тужена у овом спору не може са успехом бранити наводима да је поступала савесно и у складу са важећим прописима, јер то према чињеничном стању у списима не произилази.

Неосновани су жалбени наводи тужене да је тужилца била информисана о понуди тужене (врста, тип кредита), те да је на њој, као потенцијалном кориснику услуга, право да оптира између ових понуда и изабере за себе тип кредитног аранжмана који јој највише одговара. Ово стога што наведена обавеза тужене да тужилцу информисе о њеној обавези плаћања премије осигурања посебно долази до изражаја када се узме у обзир чињеница да према одредбама чл. 6. и 20. Правила пословања Националне корпорације за осигурање стамбених кредита (Правила су јавно доступна на интернет страници НКОСК), банка је та која је уговорна страна са НКОСК-ом, да је банка корисник осигурања, којој се исплаћује накнада у случају осигураног случаја и да је једино на банци била обавеза да НКОСК-у исплати премију осигурања. Стога, нису основани жалбени наводи тужене да није била дужна да тужили предочи све елементе уговора о осигурању закљученог са НКОСК, те да је предметно преузимање од стране тужиле испуњења дуга банке као дужника банке према НКОСК пуноважно.

Супротно жалбеним наводима, тужилца нема статус ни осигуравача, ни уговарача осигурања, а ни осигураника, већ је била страна ван уговорног односа по основу осигурања, без икаквог права из тог уговора. Банка је, као кредитор, свој кредитни пласман осигурала код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита и обавеза из тог уговора за банку као уговарача осигурања, а истовремено и осигураника, јесте да плати премију осигурања, а Национална корпорација за осигурање стамбених кредита се по природи таквог уговора обавезује да за случај наступања осигураног случаја исплати уговорену суму осигурања и то банци. Премију осигурања, међутим, банка је платила новцем корисника кредита – клијента, овде тужиле, а при томе о свему овоме тужилца није информисана у предуговорној фази.

При томе, само навођење у Уговору, да је кредит осигуран код Националне корпорације у складу са општим актима Националне корпорације, није доказ о томе да је тужилци јасно предочена обавеза плаћања премије и административних трошкова, као и о томе да су тужилци у предуговорној фази предочени битни елементи уговора о осигурању између банке и Националне корпорације, односно шта представља осигурани случај, осигурану суму, регресно право, ко су заправо стране уговорнице уговора о осигурању, што је оставило или је могло оставити тужилцу у уверењу да уплатом премије стиче неко право из уговора о осигурању закљученим између банке и НКОСК, а за случај неиспуњења уговора о кредиту закљученог са банком. Необавештавање корисника кредита, супротно је добрим пословним обичајима и начелу савесности и поштења, који су конкретизовани одредбом члана 3. и 46. Закона о заштити потрошача, у виду права на информисање и цитираном одредбом Одлуке НБС.

Стога, како у конкретном случају тужена, на којој је терет доказивања у смислу одредбе члана 231 Закона о парничном поступку, није пружила доказ да је обавестила корисника кредита у предуговорној фази о условима кредита, нити да је у форми истицања општих услова у смислу одребе члана 43 Закона о банкама истакла услове закључивања уговора, односно да је уручила тужиоцу преглед битних елемената који су садржали јасне и недвосмислене податке о трошковима и накнадама, а у складу са Одлуком НБС која је важила у време закључења спорног уговора, противно је начелу савесности и поштења из одредбе члана 12 Закона о облигационим односима, па је стога спорна одредба Уговора ништава, у смислу одредбе члана 103 став 1 Закона о облигационим односима, то је правилна одлука првостепеног суда као у ставу првом и другом изреке којим је утврђена ништавост спорне одредбе и обавезана банка да тужилци исплати износ који је исплатила по основу премије осигурање код НКОСК са законском затезном каматом од дана плаћања па до коначне исплате, правилном применом члана 210 и члана 214 Закона о облигационим односима у вези члана 104 истог закона, а имајући у виду и да висина тужбеног захтева није била спорна.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе, али их имајући у виду утврђено чињенично стање, на основу овлашћења из члана 396 став 1 Закона о парничном поступку, налазећи да нису од утицаја на доношење другачије одлуке у овој правној ствари, посебно не образлаже.

С обзиром на исход спора и постигнути успех странака, правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, јер је тужена обавезана да тужилци накнади трошкове који су били потребни ради вођења парнице, а која висина трошкова је одмерена с обзиром на вредност предмета спора и према важећој адвокатској тарифи, правилном применом одредби из чланова 153 Закона о парничном поступку.

Из наведених разлога, Апелациони суд је на основу одредбе члана 390 Закона о парничном поступку одбио жалбу тужене као неосновану и потврдио пресуду првостепеног суда.

С обзиром на исход жалбеног поступка, Апелациони суд је одбио као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка, па је на основу одредбе члана 165 став 1 Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу другом изреке ове

пресуде.

**Председник већа-судија
Олга Арсовић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић